Strategaeth Hybu'r Gymraeg

Adroddiad Ymgynghori

1. Cyflwyniad

Datblygwyd Strategaeth Hybu'r Gymraeg a'r cynllun gweithredu cysylltiedig yn unol â Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015, Safon 145.

Mae'r Safon yn rhoi dyletswydd ar y cyngor i lunio, a chyhoeddi ar ei wefan, strategaeth 5 mlynedd sy'n nodi sut rydych chi'n bwriadu hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso defnydd ehangach ohoni yn eich ardal ynghyd â tharged ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal.

Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar Strategaeth Hybu'r Gymraeg ddrafft y cyngor ynghyd â'r cynllun gweithredu cysylltiedig am gyfnod o 4 wythnos rhwng 25 Mai a 22 Mehefin 2018.

Diben yr ymgynghoriad oedd rhoi cyfle i amrywiaeth eang o gyrff â diddordeb a'r cyhoedd fynegi barn am y fersiynau drafft a chyflwyno sylwadau arnynt cyn i Strategaeth Hybu'r Gymraeg a'r Cynllun Gweithredu gael eu cwblhau a'u mabwysiadu gan y cyngor.

Derbyniwyd cyfanswm o 45 o ymatebion drwy'r arolwg ar-lein a'r blychau arolwg gyda 79 o unigolion yn mynegi eu barn am nodau'r strategaeth yn ystod digwyddiadau ymgynghori 'anffurfiol' ym Mhort Talbot, Castell-nedd a Phontardawe. Yn ogystal, derbyniwyd sylwadau ar e-bost gan Gyngor Cymuned Cilybebyll.

Sylwer, lle defnyddir dyfyniadau gan ymatebwyr yna mae'r rhain yn ddyfyniadau uniongyrchol o ymatebion i'r ymgynghoriad.

2. Yr hyn a wnaethon ni

Ymgynghoriad a Chynllun Cynnwys

Er mwyn helpu i sicrhau bod yr ymgynghoriad mor hygyrch â phosib, cafwyd sawl ffordd o gyflwyno barn. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Holiadur i'w gwblhau a gyhoeddwyd ar wefan y cyngor
- Pecynnau ymgynghori mewn 20 llyfrgell a chanolfan ddinesig
- Hyrwyddo'r ymgynghoriad i amrywiaeth o randdeiliaid drwy e-byst
- Hyrwyddo drwy negeseuon ar gyfryngau cymdeithasol corfforaethol y cyngor
- Digwyddiadau ymwybyddiaeth/ymgynghori ym Mhort Talbot, Castell-nedd a Phontardawe

Gellir cael mwy o wybodaeth yn Atodiad 1

3. Ymgynghori mewn digwyddiadau ymwybyddiaeth/ymgynghori

Roedd yr holiadur manwl yn rhy hir i'w gwblhau yn y fan a'r lle o ystyried yr amser a oedd ar gael a lleoliad y digwyddiadau ymwybyddiaeth/ymgynghori a gynhaliwyd ym Mhort Talbot, Castell-nedd a Phontardawe felly ystyriwyd y byddai'n fwy priodol cynnal ymgynghoriad 'anffurfiol' yn y digwyddiadau hyn. Llwyddodd y digwyddiadau hyn i nodi ymatebion cychwynnol pobl i nodau'r strategaeth ynghyd â rhoi cyfle iddynt gyflwyno sylwadau.

4. Crynodeb o ddadansoddiad yr ymgynghoriad

Defnyddiwyd amrywiaeth o ddulliau hyrwyddo i gynyddu ymwybyddiaeth o’r ymgynghoriad ac annog aelodau o’r cyhoedd i ymgysylltu â’r cyngor o drawstoriad eang o’r fwrdeistref sirol, fel a fanylwyd yn y Cynllun Ymgynghori a Chynnwys (Atodiad 1).

Gweler isod nifer yr ymatebion a dderbyniwyd i’r ymgynghoriad drwy’r gweithgareddau ymgynghori amrywiol:

- Cafwyd cyfanswm o 45 o ymatebion i ddwy fersiwn yr holiadur (42 yn Saesneg; 3 yn Gymraeg)
- Cafwyd 81 o ymatebion yn y digwyddiadau ymgynghori 'anffurfiol' (21 ym Mhort Talbot, 34 yng Nghastell-nedd a 26 ym Mhontardawe)
- Derbyniwyd 13 holiadur wedi’u cwblhau drwy’r blychau post a leolwyd yn yr 20 o lyfrgelloedd/adeiladau cyhoeddus
- Daeth y mwyafrif o'r ymatebion i'r holiadur llawn (lle nodwyd) o Gastell-nedd a'r cyffiniau
- Derbyniwyd 3 ymateb gan sefydliadau, gan gynnwys y Cyngor Pobl Hŷn
- Derbyniwyd sylwadau drwy e-bost gan Gyngor Cymuned Cilybebyll

Ystyriwyd pob barn a sylw a fynegwyd drwy’r broses ymgynghori cyn cwblhau'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu.

Ymdriniwyd â sylwadau penodol ynghylch Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg sy'n nodi y

bydd y prosiect arfaethedig ym Mhontardawe yn destun amrywiaeth o asesiadau effaith, gan gynnwys asesiadau sy'n ymwneud â'r Gymraeg a'r gymuned, i helpu i asesu unrhyw 'effaith andwyol bosib ar addysg Gymraeg' yn yr ardal.

Ystyriwyd bod y derminoleg a ddefnyddiwyd yn y cwestiwn 'pa effaith ydych chi'n ei feddwl bydd y strategaeth yn ei chael ar: beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg' yn 'bychanu'r Gymraeg'. Fodd bynnag, cymerwyd y geiriau hyn yn uniongyrchol o Safonau'r Gymraeg - Safonau 88-97 ynghylch Llunio Polisi:

....mae'n rhaid ystyried pa effeithiau, os o gwbl, (a pha un a yw'r effeithiau'n bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar - (a) gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, ac (b) ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Derbyniwyd un sylw ynghylch y categorïau ethnigrwydd a ddefnyddir yn y cwestiynau monitro cydraddoldeb: 'Nid oedd Gwyn Cymreig/Gwyn Ewropeaidd yn opsiwn'. Dylid nodi y defnyddir categorïau ethnigrwydd safonol er mwyn hwyluso ymarferion cymharu ar draws gwasanaethau/sefydliadau. Dylid nodi hefyd bod opsiwn 'Grŵp ethnig arall' gyda chyfle i ddarparu gwybodaeth ychwanegol.

5. Ymatebion i'r holiadur

Cafwyd cyfanswm o 45 o ymatebion.

5.1 Sylwadau ar nodau'r strategaeth:

Cytunodd y mwyafrif o ymatebwyr (24, 53.3%) gyda phum nod y strategaeth ddrafft gyda 6 (13.3%) yn cytuno â rhai ohonynt. Anghytunodd 11 â phob un o'r nodau, neu rai ohonynt.

Prif resymau a roddwyd dros gytuno â'r nodau:

- Mynegodd nifer o ymatebwyr ymdeimlad cryf o falchder yn yr iaith a'i goroesiad gyda'i hyrwyddo ym mhob ffordd yn allweddol i hyn;
- Ystyriwyd bod iaith yn rhan bwysig o'n diwylliant a'n hunaniaeth, yn genedlaethol ac yn lleol;
- Mynegwyd cefnogaeth i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal a'r galw mawr am addysg Gymraeg i gefnogi hyn.

Prif resymau a roddwyd dros anghytuno â'r nodau:

- Saesneg yw iaith busnes a bywyd pob dydd a dylid derbyn dewis o'r fath;
- Dylai ariannu gwasanaethau hanfodol fod yn flaenoriaeth;
- Perygl dieithrio pobl drwy hyrwyddo'r iaith.

Nodau penodol y cytunwyd â hwy a sylwadau cysylltiedig:

- Roedd pob ymatebwr (4) i'r cwestiwn hwn yn cefnogi'n benodol y nod i 'yrru a chefnogi addysg cyfrwng Cymraeg a chreu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg newydd'. Amlygodd sylwadau'r ffaith bod plant yn well am amsugno'r iaith ac felly bydd yn sicrhau twf a hyrwyddiad yr iaith gan ei chadw ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.
- Yn ogystal, cefnogodd 2 ymatebwr yn benodol y nodau i 'gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol' ac i 'godi ymwybyddiaeth o'r iaith fel rhan o sectorau treftadaeth, diwylliant, twristiaeth a busnes Castell-nedd Port Talbot.' Mae sylwadau'n cydnabod bod y rhain yn gyraeddadwy.

Nodau penodol yr anghytunwyd â hwy a sylwadau cysylltiedig:

- O'r 4 ymatebwr i hyn, ystyria 2 fod hyrwyddo'r iaith yn wastraff o arian cyhoeddus yn enwedig gan fod cyllidebau'n cael eu lleihau a gwasanaethau'n cael eu torri.
- Er y deallwyd y rhesymeg y tu ôl i'r nod i 'arafu'r gostyngiad yng nghanran nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol', ystyriwyd bod hyn yn negyddol ac yn derbyn y gostyngiad yn nifer y siaradwyr Cymraeg.
- Anghytunodd un ymatebwr â'r nod i 'yrru a chefnogi addysg cyfrwng Cymraeg' ar y sail y byddai'n creu rhaniad rhwng siaradwyr Cymraeg a Saesneg. Fodd bynnag, nid oedd hyn mor negyddol ag yr ystyriwyd i ddechrau gyda'r sylw ychwanegol 'y nod yw dwyieithrwydd' a'r angen i 'gynyddu swm y Gymraeg a addysgir mewn addysg cyn oed ysgol ac addysg gynradd'.

5.2 Sylwadau ar y camau gweithredu sy'n gysylltiedig â'r strategaeth:

Roedd 20 (45.5%) yn cytuno 'i raddau' y byddai'r camau gweithredu yn cyflawni'r nodau, roedd 19 (43.1%) yn cytuno a 6 (13.3%) o'r ymatebwyr yn anghytuno.

Rhesymau a roddwyd:

- Nododd rhai fod y camau gweithredu'n 'gynhwysfawr ac yn drwyadl' ac y byddant yn 'sicr yn cynorthwyo i'w gwneud yn iaith fyw a'u bod yn hanfodol ar gyfer hyrwyddo'r iaith', ond teimlai eraill nad oedd y camau'n 'ddigon uchelgeisiol'.
- Cyfeiriodd rhai sylwadau at anawsterau dysgu Cymraeg oherwydd 'diffyg safoni ynddi sy'n effeithio ar ddysgu, yn enwedig i'r rheiny ag anableddau dysgu'.
- Tynnwyd sylw at y ffaith y 'disgwylir llawer gan 3ydd partïon' sydd y tu hwnt i ddylanwad y cyngor.
- Gwnaed ambell sylw ynghylch cefnogi gweithgareddau hyrwyddo mewn rhannau o'r fwrdeistref sirol lle siaredir Saesneg yn bennaf ond nid ar draul ardaloedd Cymraeg traddodiadol, megis Pontardawe a Gwauncaegurwen.
- Tynnodd ychydig o ymatebwyr sylw at y ffaith bod angen newid canfyddiadau, yn enwedig lle nad oes unrhyw gymhelliant i ddefnyddio'r Gymraeg. Byddai newid i'w ddisgwyl ym mhob maes, gan gynnwys busnesau.
- Nododd un ymatebwr y byddai mwy o wasanaethau cyn oed ysgol Cymraeg yn gofyn am fyfyrwyr 'y blynyddoedd cynnar' wedi'u hyfforddi trwy'r Gymraeg a fyddai, yn ei dro, yn gofyn am diwtoriaid sy'n siaradwyr Cymraeg eu hunain.

5.3 Sylwadau ar effeithiau'r strategaeth ar:

- **Gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg**
- **Peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg**

Er yr ystyria dau draean o'r ymatebwyr y byddai'r strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg, 44.4% yn unig o ymatebwyr ystyriodd y byddai effaith gadarnhaol ar beidio â thrin y Gymraeg 'yn llai ffafriol' na'r Saesneg.

2 ymateb negyddol yn unig a gafwyd i'r cwestiwn ac roedd hyn yn ymwneud â pheidio â thrin y Gymraeg 'yn llai ffafriol' na'r Saesneg.

Roedd sylwadau a dderbyniwyd yn cynnwys:

- 'effaith gadarnhaol yn unig y dylai cefnogi'r Gymraeg ei chael, ond teimlaf fod y geiriau 'yn llai ffafriol' yn bychanu'r Gymraeg'
- Derbyniwyd llawer o sylwadau'n cefnogi effeithiau cadarnhaol y strategaeth, 'Wrth gwrs, rydym yng Nghymru, dylid trin y Gymraeg yn fwy ffafriol. Gwnewch hynny', ond fe'u cymedrolwyd gan gydnabyddiaeth y byddai hyn yn gofyn am fwy.
- Er y cydnabu rhai o'r ymatebwyr y byddai'r strategaeth yn helpu 'mewn termau cymdeithasol a strwythurol', y byddai'n cael 'dylanwad cadarnhaol' a bod 'manteision i ddefnyddio'r Gymraeg', amlygwyd hefyd y bydd 'pobl bob amser yn siarad Saesneg', mai '[y Saesneg] fyddai prif iaith busnes bob amser' ac y bydd 'gwahaniaeth sylweddol o hyd yn nifer y bobl sy'n siarad Cymraeg a'r rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg'.
- 'Diffyg parch tuag at yr iaith a hanes'.

5.4 Sylwadau pellach a roddwyd ar y strategaeth

- 'Nid yw'r ddeddfwriaeth yn trin y ddwy iaith yn gyfartal. Os unrhyw beth, mae'n creu rhywbeth sydd i'r gwrthwyneb i'r *Welsh Not*...'
- 'Bydd y strategaeth yn helpu os bydd y rheiny sy'n gallu siarad Cymraeg yn ei defnyddio... dim beirniadaeth... cyn belled ag y gall y cyngor hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg. Fodd bynnag, mae angen symleiddio'r Gymraeg.'
- 'Mae cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn canolfannau hamdden yn syniad gwych.'
- 'Mae Cymraeg achlysurol yn lle da i ddechrau ac yn gosod meddylfryd cadarnhaol ar gyfer yr iaith'.
- Nodwyd mwy o gyfleoedd i hyrwyddo/annog y Gymraeg; 'cynnwys gwersi am ddim i ddysgwyr', amodau ar gyfer y Gymraeg yn cael eu cynnwys mewn ffurflenni cais amrywiol etc, 'cyflwyno ffrydiau Cymraeg i ysgolion cynradd Saesneg', 'cynnal Eisteddfod yr Urdd/Eisteddfod Genedlaethol', 'cynnal mwy o ddosbarthiadau sgyrsiol, anffurfiol', 'mwy o gyfle i'w defnyddio y tu allan i'r ysgol', etc.
- 'Defnyddio arian mewn meysydd eraill lle gall gael effaith fwy buddiol ar ein bywydau'.

- 'Defnyddio geiriau Cymraeg cywir ac nid un gair Cymraeg a'r gweddill yn Saesneg, yn enwedig gan fod geiriau Cymraeg ar gael'.
- 'Mae bod yn gynhwysol yn hanfodol i ddyfodol yr iaith'.
- Tynnodd un ymatebwr sylw at y ffaith nad yw Gwyn Cymreig/Gwyn Ewropeaidd wedi'u cynnwys fel categorïau ethnigrwydd.
- Sgiliau iaith, i ddysgu/wella'r Gymraeg, yn ystyriaeth bwysig wrth recriwtio staff.

6. Sylwadau a dderbyniwyd drwy e-bost - Cyngor Cymuned Cilybebyll

Er bod y Cyngor Cymuned yn croesawu'r strategaeth fel cam i'r cyfeiriad cywir, nododd hefyd y byddai mwy o fanylder o ran amserlenni wedi bod yn ddefnyddiol.

Nododd hefyd y cyfeiriadau cyfyngedig at bolisi cynllunio a'r pwyslais a roddir ar addysg er ei fod yn ystyried nad yw 'effaith Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif y cyngor wedi cael ei hystyried yn y strategaeth, yn enwedig goblygiadau cynlluniau sy'n dod i'r amlwg am "ysgol pob oed" ym Mhontardawe gyda'i heffaith debygol ar ysgolion cynradd ac uwchradd lleol sy'n gwneud cyfraniad sylweddol at hyrwyddo'r Gymraeg'.

7. Ymatebion o'r ymgynghoriad 'anffurfiol'

Roedd yr ymgynghoriad 'anffurfiol' yn canolbwyntio ar p'un a oedd unigolyn yn cytuno/anghytuno neu'n ansicr ynghylch pob un o nodau'r strategaeth. Cymerodd cyfanswm o 81 o unigolion ran; 21 ym Mhort Talbot, 34 yn g Nghastell-nedd a 26 ym Mhontardawe. Ni ddewisodd pob ymatebwr i ateb pob cwestiwn ac mae'r canlynol wedi ystyried hyn:

Nod – Cyflwyno camau i arafu’r gostyngiad yng nghanran nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol

Cytunodd 94.8% o bobl
Anghytunodd 3.8% o bobl
Roedd 1.2% o bobl yn ansicr

Nod – Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol
Cytunodd 89.4% o bobl
Anghytunodd 7.8% o bobl
Roedd 2.6% o bobl yn ansicr

Nod – Cynyddu defnydd o'r Gymraeg ym mhob agwedd ar fywyd
Cytunodd 81% o bobl
Anghytunodd 10.1% o bobl
Roedd 8.8% o bobl yn ansicr

Nod – Codi ymwybyddiaeth o'r iaith fel rhan o sectorau treftadaeth, diwylliant, twristiaeth a busnes Castell-nedd Port Talbot
Cytunodd 90.7% o bobl
Anghytunodd 2.6% o bobl
Roedd 6.5% o bobl yn ansicr

Nod – Gyrru a chefnogi addysg cyfrwng Cymraeg a chreu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg newydd
Cytunodd 93.4% o bobl
Anghytunodd 3.9% o bobl
Roedd 2.6% o bobl yn ansicr

8. Sylwadau a dderbyniwyd:

- Derbyniwyd llawer o sylwadau ynghylch y Gymraeg ac addysg; mae angen mwy o ysgolion Cymraeg/mae angen dysgu mwy o Gymraeg mewn ysgolion Saesneg/mae angen addysgu'r Gymraeg o oed cynharach.
- 'Mae'r Gymraeg yn dod yn fwyfwy amlwg. Byddai'n siomedig petai CNPT yn cael ei gadael ar ôl'.
- Ystyriwyd bod geiriad y nod cyntaf yn 'drwsgl'.
- Rhai sylwadau yn cydnabod yr anhawster i gyflawni'r nod o 'gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol' gan fod siaradwyr Cymraeg yn gadael yr ardal.
- Nodwyd y byddai cael cyrsiau Cymraeg mwy fforddiadwy hefyd yn ffordd o annog cefnogaeth i'r Gymraeg.

9. Ymateb i'r sylwadau

Roedd y mwyafrif o'r sylwadau a dderbyniwyd yn cyfeirio at faterion yr ymdriniwyd â hwy yn y strategaeth ac, o ganlyniad, rhoddwyd sylw priodol i'r sylwadau hyn.

Fodd bynnag, roedd angen ystyried nifer bach o sylwadau ymhellach. O ganlyniad, ystyriwyd y byddai'n briodol diwygio'r strategaeth a datblygu camau gweithredu ychwanegol i adlewyrchu'r pwyntiau a godwyd. Manylir ar y newidiadau hyn yn ddiweddarach yn yr adroddiad.

Wedi ystyried rhai sylwadau ynghylch addysg Gymraeg ymhellach, ystyriwyd bod y materion hyn wedi cael eu trafod yn ddigonol yn y Strategaeth neu yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg. Roedd materion a godwyd mewn perthynas ag addysgu'r iaith yn ystyriaeth genedlaethol ac maent yn rhan o Strategaeth Cymraeg 2050. Mae awgrym i gynnwys ffrydiau Cymraeg mewn ysgolion Saesneg yn un o nifer o opsiynau sy'n cael eu harchwilio i ateb y galw am addysg Gymraeg.

Cafwyd sylwadau hefyd ynghylch datblygu ysgol newydd arfaethedig ym Mhontardawe o ran yr 'effaith andwyol' y byddai'n ei chael ar y Gymraeg. Nododd ymateb y gwasanaeth fod y prosiect Ysgol yr 21ain Ganrif hwn ar gam cynnar iawn o'i ddatblygiad ac y bydd yn destun sawl asesiad effaith amrywiol, gan gynnwys rhai ar gyfer y Gymraeg a'r gymuned, i helpu i asesu effaith andwyol bosib ar addysg Gymraeg yn yr ardal. Cyfeirir at hyn yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.

Soniwyd hefyd am yr anawsterau y mae disgyblion ag anawsterau dysgu yn eu hwynebu mewn lleoliadau addysg Gymraeg ac er y cynigir amrywiaeth o gefnogaeth yn Gymraeg ar gyfer anghenion ychwanegol, mae rhagor o waith i wella darpariaeth bresennol yn cael ei ystyried.

Bydd awgrymiadau ar gyfer hyrwyddo'r Gymraeg trwy amodau trwyddedu ar gyfer digwyddiadau etc yn cael eu harchwilio'n fanylach dros y misoedd nesaf.

10. Newidiadau a wnaed yn dilyn yr ymgynghoriad

Cafodd y sylwadau amrywiol a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori eu hystyried yn llawn gan y grŵp tasg a gorffen. Nid oedd y rhan fwyaf o sylwadau'n gofyn am gamau gweithredu pellach, naill ai am eu bod yn cefnogi'r strategaeth neu am fod Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg neu'r strategaeth ei hun eisoes yn ymdrin â hwy.

Roedd rhai sylwadau'n ymwneud ag agweddau ar waith y cyngor, e.e. arwyddion, yr ymdrinnir â hwy'n unol â Safonau'r Gymraeg fel y maent wedi'u gosod ar y cyngor.

Cyfeiriwyd rhai materion at feysydd gwasanaeth, Addysg a Thrwyddedu yn benodol, i'w hystyried. Bu'r grŵp tasg a gorffen yn gwerthuso'r ymatebion hyn a gwnaed diwygiadau i'r strategaeth lle y bo'n briodol.

Gwnaed y newidiadau canlynol:

SYLW	**NEWID**
Ystyriwyd bod hyrwyddo'r iaith yn wastraff o arian cyhoeddus, yn enwedig gan fod cyllidebau'n cael eu lleihau a gwasanaethau'n cael eu torri	Testun ychwanegol i gryfhau'r sefyllfa o ran yr adnoddau a nodwyd i gyflawni nodau'r strategaeth
Mae'r camau gweithredu union yr un peth â'r rhai a nodwyd (ac a fethodd) o'r blaen; nid yw'r Gymraeg yn gyffredin o hyd	Testun ychwanegol i bwysleisio bod y strategaeth yn seiliedig ar waith blaenorol ond gyda ffocws ac ymrwymiad newydd i gynyddu amlygrwydd yr iaith, deddfwriaeth ddiweddar a gweledigaeth Llywodraeth Cymru am filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050
Dibynnu ar drydydd partïon i gyflwyno camau gweithredu sydd y tu hwnt i 'reolaeth' y cyngor	Testun ychwanegol i gryfhau natur y berthynas rhwng Menter Iaith a'r Fforwm Iaith i helpu i gyflawni'r nodau
Mae'r nod cyntaf yn 'drwsgl' ac fe'i hystyrir i fod yn nod negyddol	Testun ychwanegol i egluro'r nod
Ystyrir bod y derminoleg 'peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg' yn bychanu'r Gymraeg	Esboniad o darddiad y derminoleg (Safonau 88-97) i'w gynnwys yn yr Adroddiad Ymgynghori

Gwnaed rhai awgrymiadau yn ystod yr ymgynghoriad a ystyriwyd yn briodol i'w cynnwys fel camau gweithredu, na fyddai'n gofyn am gyllid ychwanegol i'w cyflawni, i helpu i gyflawni nodau'r strategaeth.

AWGRYM	**CAM GWEITHREDU YCHWANEGOL**
Dim llawer o hanes Cymreig am enwau lleoedd etc ar y wefan	Datblygu adnodd deinamig parthed hanes enwau lleoedd etc ar y wefan
Gwneud cyrsiau hyfforddiant Cymraeg yn fwy hygyrch	Datblygu gwe-dudalen benodol i gynnwys gwybodaeth am gyfleoedd i ddysgu/ddefnyddio'r Gymraeg, dolenni i sefydliadau a gwefannau eraill

Annog busnesau i hyrwyddo'r Gymraeg	Ystyried ffyrdd o annog busnesau i hyrwyddo'r Gymraeg
Aelodau Etholedig i ddefnyddio cyfarchion Cymraeg mewn digwyddiadau	Annog Aelodau Etholedig i ddefnyddio geiriau a chyfarchion Cymraeg mewn digwyddiadau

11. Gwybodaeth Cydraddoldeb

Cafodd cwestiynau monitro cydraddoldeb safonol y cyngor hefyd eu cynnwys yn yr arolwg. Ceir dadansoddiad o'r wybodaeth cydraddoldeb mewn perthynas ag ymatebwyr yr ymgynghoriad o ddwy fersiwn yr holiadur yn y tabl isod.

Sylwer bod y cwestiynau hyn yn wirfoddol ac o ganlyniad, ni chwblhawyd yr adran hon gan bob ymatebwr. Felly, nid yw proffil demograffig cyffredinol y sawl ag ymatebodd i'r ymgynghoriad hwn yn adlewyrchiad go iawn o'r fwrdeistref sirol fel y cyfryw.

Gwybodaeth Cydraddoldeb yr Ymgynghoriad

Ystod oedran	Nifer
Dan 16 oed	0
17-24	0
25-29	4
30-39	5
40-49	12
50-59	11
60-74	5
75-85	0
86+	4
Mae'n well gen i beidio â dweud	1

Y Gymraeg	Nifer
Ychydig neu ddim gwybodaeth	8
Dysgwr	12

Siarad ac yn ysgrifennu'n rhugl	9
Siaradwr gweddol rugl	5
Siarad ac ysgrifennu'n weddol rugl	6
Siaradwr rhugl	2

Oes gennych anabledd yn eich barn chi?	Nifer
Oes	9
Nac oes	30
Dewis peidio â dweud	3

Rhyw	Nifer
Gwryw	21
Benyw	17
Trawsrywiol	0
Mae'n well gen i beidio â dweud	2

Crefydd / Cred	Nifer
Cristnogaeth	23
Siciaeth	0
Bwdhaeth	0
Hindŵaeth	0
Iddewiaeth	0
Islam	0
Dim crefydd	15
Unrhyw grefydd arall	7
Mae'n well gen i beidio â dweud	4

Tueddfryd rhywiol	Nifer
Gwahanrywiol	32

Lesbiaidd	0
Hoyw	0
Deurywiol	1
Mae'n well gen i beidio â dweud	8
Cenedligrwydd	Nifer
Cymreig	34
Albanaidd	0
Saesnig	0
Prydeinig	5
Gwyddelig	1
Arall	0
Mae'n well gen i beidio â dweud	2

Tarddiad ethnig	Nifer
Gwyn (Prydeinig)	32
Gwyn (Gwyddelig)	0
Gwyn (Arall)	0
Cymysg (Gwyn a Du Caribïaidd)	0
Cymysg (Gwyn a Du Affricanaidd)	0
Cymysg (Gwyn ac Asiaidd)	0
Cymysg (arall)	0
Asiaidd (Indiaidd)	0
Asiaidd (Bangladeshaidd)	0
Asiaidd (Pacistanaidd)	0
Asiaidd (arall)	0
Du (Affricanaidd)	0
Du (Caribïaidd)	0

Du (Arall)	0
Tsieineaidd	0
Grŵp ethnig arall	7
Mae'n well gen i beidio â dweud	3

Cynllun Ymgynghori a Chynnwys

Mae'r cynllun isod yn rhestru amrywiaeth o weithgareddau cynnwys a gynhaliwyd gennym yn ystod y cyfnod ymgynghori rhwng 25 Mai a 22 Mehefin 2018. Mae'r cynllun yn dangos sut y cysylltwyd â thrawstoriad o'r gymuned, gan gynnwys: y cyhoedd, y rheiny â nodweddion gwarchodedig, teuluoedd, plant a phobl ifanc a phartneriaid.

Beth	Ble
Pecynnau ymgynghori, yn cynnwys y canlynol: • Copi o Strategaeth Hybu'r Gymraeg a'r Cynllun Gweithredu drafft (Cymraeg a Saesneg) at ddibenion cyfeirio • Cyflenwad o holiaduron i'w cwblhau'n unigol (Cymraeg a Saesneg) a oedd yn efelychu'r holiaduron ar-lein • Blwch post ar gyfer yr holiaduron a gwblhawyd	Roedd pecynnau ymgynghori ar gael yn holl adeiladu'r cyngor ac mewn llyfrgelloedd cymunedol ac yn y Siopau dan yr Unto yng Nghastell-nedd a Phort Talbot Cwblhaodd 13 o gyfranogwyr yr holiadur a'i ddychwelyd drwy'r 20 blwch post a roddwyd mewn adeiladau cyhoeddus
Cyfrifon cyfryngau cymdeithasol corfforaethol (e.e. Facebook/Twitter)	Cyhoeddwyd negeseuon cyfryngau cymdeithasol drwy gydol y cyfnod ymgynghori ar Facebook a Twitter
Gwefan y cyngor	Cyhoeddwyd holiadur ar-lein a deunyddiau ategol drwy ddolen o we-dudalen y cyngor ar Safonau'r Gymraeg yn www.npt.gov.uk/well-being
Datganiad i'r wasg	Drwy wefan y cyngor a chysylltiadau cyfryngau
Cylchlythyr corfforaethol i staff y cyngor	Hyrwyddwyd yr ymgynghoriad drwy gylchlythyr corfforaethol i staff y cyngor, 'In the Loop', i annog staff i leisio'u barn
E-bost gyda dolen we	Anfonwyd e-bost yn hyrwyddo'r ymgynghoriad i restr gynhwysfawr o randdeiliaid mewnol ac allanol; grwpiau cydraddoldeb lleol, undebau llafur, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, ysgolion, etc.
Digwyddiadau ymwybyddiaeth/ymgynghori	Ymgynghoriad 'anffurfiol' ar nodau'r strategaeth ym Mhort Talbot, Castell-nedd a Phontardawe ar 12/13/14 Mehefin